

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/64/2022
Identifikačné číslo spisu:	6121010134
Dátum vydania rozhodnutia:	22.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6121010134.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného I. S. a spol. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 22. novembra 2023 v Bratislave, o dovolaní obvineného I. S. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. septembra 2021, sp. zn. 4To/69/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. S. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 05. mája 2021, sp. zn. 5Tk/1/2021 boli v bode 1. obvinení v 1. rade I. S. (ďalej tiež „obvinený v 1. rade“ alebo „dovolateľ“) a obvinený v 2. rade ml. S. S. uznaní za vinných zo zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), písm. e), § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona a v bode 2. bol obvinený v 1. rade uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

1/ I. S. a ml. S. S. v presne neustálenom čase vo večerných až nočných hodinách dňa 08.06.2020, nadväzujúc na predchádzajúce spoločné požívanie alkoholických nápojov, vedení zámerom získať peňažné prostriedky pre svoju osobnú potrebu, sa na bližšie nezistenom mieste v obci I., okres M., dohodli, že peňažné prostriedky sa pokúsia získať v rodinnom dome súp. č. XXX v obci I., v podielovom spoluvlastníctve Mgr. C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. - M., Z. XXXX/X, a N. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. - M., H. XXXX/XX, ktorý obývala K. C., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom I. XXX, ktorú ako aj objekt rodinného domu a jeho okolie, dobre poznali, za ktorým účelom vnikli najprv na oplotený dvor rodinného domu, tak, že bránu oplotenia preliezol I. S., ktorý potom z vnútornej strany otvoril bránu, cez ktorú na dvor vošiel ml. S. S., následne sa obaja cez dvor presunuli na verandu rodinného domu, z ktorej na okne smerujúcom do obývacej izby, I. S. za pomoci

prineseného (s vedomím ml. S. S.) bodnorezného predmetu - noža s plastovou rukoväťou hnedočiernej farby s nápisom na čepeli „STAHLHAUS 18/10 STAINLESS STEEL“, a sily rúk odstránil sieťku proti hmyzu, po čom následne cez pootvorené okno postupne obaja vošli do obývacej izby, kde v tom čase na posteli spala Gabriela Palušová, a cez túto sa dostali aj do ostatných častí domu, kde z priestoru kuchyne z peňaženky uloženej v tam nachádzajúcej sa dámskej kabelke, po skutku v bode 2, odcudzili peňažnú hotovosť vo výške 12,- EUR,

2/ I. S. v presne neustálenom čase vo večerných až nočných hodinách dňa 08.06.2020, po tom, ako za okolností a spôsobom, ako sú popísané v bode 1, spolu s ml. S. S. vnikol cez okno na verande do obývacej izby rodinného domu súp. č. XXX v obci I., kde v tom čase na posteli spala K. C., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom I. XXX, reagujúc na skutočnosť, že táto sa po chvíli zo spánku prebrala a začala kričať, k nej rýchlo pristúpil a prineseným nožom s plastovou rukoväťou hnedočiernej farby s nápisom na čepeli „STAHLHAUS 18/10 STAINLESS STEEL“, celkovej dĺžky 26,5 cm, dĺžky čepele 13 cm a šírky čepele v pätky noža 28 mm, ju ešte ležiacu na posteli začal intenzívne opakovane bodat' do oblasti krku, kde v pravej bočnej a prednej časti krku a príľahlej časti hrudníka jej spôsobil mnohopočetné závažné bodno-rezné poranenia, ktoré v penetrujúcej časti viedli k porušeniu celistvosti stien oboch spoločných krčných tepien, ľavej vnútornej hrdlovej žily, pomliaždeniu štítnej chrupavky a hrtanovej príklopky, kompletnému prerušeniu steny priedušnice a porušeniu steny pažeráka so zasahovaním jedného z bodných kanálov do ľavej pohrudnicovej dutiny s následným krvácaním a rozvojom krvácavého šoku, ktorý v priebehu niekoľko mála minút potom u K. C. vyvolal nezvratný následok - smrť.

Za to okresný súd uložil obvinenému v 1. rade podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. d), písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3, § 41 ods. 2, § 46 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia. Okresný súd súčasne podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému v 1. rade ochranný dohľad po dobu 2 rokov a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku mu uložil povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu poškodeným Mgr. C. C. vo výške 29.000,-Eur, poškodenej N. K. vo výške 29.000,-Eur, poškodenému Mgr. D. C. vo výške 29.000,- Eur a naposledy menovanému poškodenému aj škodu 1.476,14 Eur titulom náhrady nákladov na pohreb. Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodených Mgr. C. C., N. K. a Mgr. D. C. okresný súd odkázal so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Obvinenému v 2. rade okresný súd podľa § 194 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), písm. n), § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e), § 46, § 117 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, uložil trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 117 ods. 3 Trestného zákona zaradil do Ústavu na výkon trestu pre mladistvých. Zároveň okresný súd podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona obvinenému v 2. rade uložil ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

Voči rozsudku okresného súdu podal obvinený v 1. rade odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „krajský súd“) uznesením zo 16. septembra 2021, sp. zn. 4 To/69/2021 podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Proti naposledy uvedenému uzneseniu krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, v časti výroku o vine a výroku o treste, podal obvinený I. S. vo svoj prospech, prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Zuzany Oravcovej, dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania, obvinený namietal, že jeho právo na obhajobu malo byť zásadne porušené v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tým, že okresný súd jeho návrhy na vykonanie dokazovania výsluchom na tzv. detektore lži a lokalizácie jeho mobilného telefónu nevykonával. Obvinený pritom zastáva názor, že lokalizácia mobilného telefónu je „významný“ dôkaz,

ktorý môže podľa jeho slov „jednoznačne“ určiť, či sa nachádzal na mieste činu v čase spáchania skutku. K dôvodu odmietnutia vykonania dokazovania tzv. detektorom lži, ku ktorému okresný uviedol, že sa nejedná o dôkaz v zmysle Trestného poriadku, poukázal na znenie § 119 ods. 2 Trestného poriadku a jeho iba demonštratívny výpočet dôkazných prostriedkov. Ďalej dovolateľ ako dovolací dôvod si uplatnil aj ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku, pričom poukázal na pochybenia, ktoré podľa jeho názoru nastali v základnom konaní a nemali byť napravené ani v konaní o riadnom opravnom prostriedku. V tejto súvislosti obvinený opakovane poukázal na záznamy z kamier v obci a fotodokumentáciu, ktoré vyhodnotil v tom duchu, že na nich v rozhodnom čase on nie je zachytený. Podľa jeho názoru, súdy porušili zásadu v pochybnostiach v prospech obvineného. Súčasne poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lavensts proti Litve z 28.11.2002 č. 58442/00 a Melich a Beck proti Českej republike z 24.07.2008 č. 35450/04, z ktorých vyplýva, že zaujatost' súdu môže byť vyvodzovaná nielen z vyjadrení na adresu obvineného, ale aj zo spôsobu ako sú súdne rozhodnutia odôvodnené. Vo vzťahu k odôvodneniu písomného vyhotovenia uznesenia krajského súdu, obvinený vytýkal jeho nedostatočnosť, v ktorom sa súd obmedzil na stručné stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu. V ďalšej časti obvinený 1. rade uviedol doposiaľ nepoužité tvrdenia, že spoluobvinený v 2. rade má byť v bližšie nešpecifikovanom príbuzenskom pomere k jeho osobe a v jeho výsluchoch absentuje vyjadrenie, že nevyužíva svoje právo odprieť vypovedať. Ďalej potom opätovne hodnotil vykonané dôkazy - záznamy z kamier, fotodokumentáciu a na rozdiel od súdov v priebehu konania, uvádzal, že za „účelom páchania trestnej činnosti je samostatne zdokumentovaný len svedok ml. S. S.“.

Obvinený má za to, že došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu aj tým, že „v rozpore so zásadou v pochybnostiach v prospech obvineného napriek nedostatočnému zisteniu skutkového stavu a vyslovene slabej dôkaznej situácie“, uznal ho za vinného, hoci mal byť oslobodený spod obžaloby. V nadväznosti na to polemizoval s odôvodnením rozhodnutí súdov, ktoré konštatovali jeho vinu na podklade predovšetkým výpovede spoluobvineného ml. S. S. a pachových stop z miesta činu. V dovolaní poukazoval na nedostatky výpovede ml. S. S. ako osoby so sluchovým a mentálnym nedostatkom, ktorého výpovede boli ťažšie zrozumiteľné a podľa obhajoby rozporné vo viacerých okolnostiach, a to v spôsobe ako obvinení vstúpili do dvora usmrtenej K. C., či bolo alebo nebolo otvorené okno do izby rodinného domu, kto tam vstúpil ako prvý, kto a čo mal vo vnútri domu robiť, či dal obvinený v 1. rade ukradnuté peniaze spoluobvinenému do vrecka alebo do ruky, kto vzal kabelku, kto mal vrátiť čistiaci prostriedok Jar po skutku do domu usmrtenej.

Za pochybné považuje aj to, že obvinený v 2. rade po prepustení z väzby uvádzal nové a konkrétnejšie skutkové okolnosti. Vychádzajúc z vlastného hodnotenia dôkazov je dovolateľ presvedčený, že na podklade výpovede spoluobvineného nebolo možné konštatovať jeho vinu, pretože táto výpoveď má byť rozporná v zásadných a podstatných okolnostiach a nedostatočná pri absencii iných priamych dôkazov. Snažil sa spochybníť pachovú stopu ako usvedčujúci dôkaz a k tomu uviedol, že obvinený v 2. rade mal v inkriminovanom čase oblečenú mikinu patriacu obvinenému, v dôsledku čoho daný nepriamy dôkaz môže usvedčovať oboch obvinených. Taktiež poukázal na skutočnosť, že k obhliadke miesta činu došlo až po 37 hodinách. Počas tejto doby mohlo dôjsť, či už k úmyselnému alebo nevedomému kontaminovaniu miesta činu. Dôkazy, na podklade ktorých súdy konštatovali vinu dovolateľa, podľa obhajoby nevytvárajú nenarušenú a uzatvorenú sústavu nepriamych dôkazov. Obvinený s poukazom na fotodokumentáciu a záznamy z kamier opätovne tvrdil, že tieto nepreukazujú to, že by bol s obvineným v 2. rade v deň skutku. Naopak podľa fotografií sa mal obvinený v 2. rade zdržovať najskôr na autobusovej zastávke a neskôr vo večerných hodinách sám alebo v prítomnosti inej osoby v obci I.. Sám bol zachytený obecnými kamerami iba v popoludňajších hodinách a vo večerných a nočných hodinách už nebol zaznamenaný jeho pohyb po obci.

Hodnotenie jeho správania počas súdneho konania, konkrétne, že: „neprejavil žiadnu emóciu, ktorá by mohla svedčiť o jeho skutočnej nevine“, dovolateľ považuje za dôkaz o účelovom hodnotení dôkazov v jeho neprospech. Vyššie uvedené dôvody, podľa jeho názoru zároveň napĺňajú aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keď súdy v základnom konaní mali nesprávne vyhodnotiť vykonané dôkazy, dospieť k nesprávnemu právnomu záveru o vine. Obvinený z vyššie uvedených

dôvodov navrhol, aby dovolací súd vyslovil rozsudkom porušenie zákona v jeho neprospech, zrušil rozsudok okresného súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu a prikázal okresnému súdu, aby jeho trestnú vec znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý s poukazom na rozhodnutia dovolacieho súdu uviedol, že o porušenie práva na obhajobu sa nejedná, ak súd nevyhovел dôkazným návrhom obhajoby, za situácie, keď pokladal skutkový stav za dostatočne zistený. Obvineným navrhovaný dôkaz vyšetrenia na detektore lži nie je dôkazom v zmysle § 119 ods. 3 Trestného poriadku. K ďalšiemu navrhovanému dôkazu - lokalizácia mobilného telefónu obvineného prokurátor uviedol, že uvedený dôkaz nebol vykonaný, pretože už nebolo ho možné realizovať, nakoľko obvinený ho navrhol po lehote uchovávaní elektronických dát operátorom, t. j. 90 až 184 dní, aj to iba za predpokladu, že z jeho telefónu bol uskutočnený hovor alebo prijatá správa. Samotná lokalizácia mobilného telefónu, by nebola „jednoznačným“ dôkazom, o tom kde sa v skutočnosti obvinený v čase lokalizácie nachádzal. K spochybňovaniu kamerových záznamov a fotografií prokurátor uviedol, že prístup k domu usmrtenej nie je kamerami pokrytý zo všetkých strán. Dovolanie, podľa názoru prokurátora, neobsahuje žiadne skutočnosti alebo zistenia, ktoré by naplnili dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného I. S. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

K vyjadreniu prokurátora sa obvinený a ani jeho obhajkyňa do konania nariadeného verejného zasadnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, písomne bližšie nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený v 1. rade pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na verejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inšanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020.).

Zároveň platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, väd a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu príslušného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody

dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie tohto práva bez materiálneho dopadu na práva a postavenie obvineného zakladá vyššie označený dovolací dôvod).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, respektíve uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

Pokiaľ dovolateľ namietal nevykonanie ním označených dôkazov (výsluch prostredníctvom tzv. detektora lži a lokalizáciu jeho mobilného telefónu), k tomu treba uviesť, že vychádzajúc z ustanovenia § 272 ods. 3 Trestného poriadku, obvinený je v rámci práva na obhajobu oprávnený navrhovať dôkazy a určitý dôkaz na svoju obhajobu aj sám zabezpečiť. Je však na úvahe orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré z dôkazov vykoná. V rámci práva na obhajobu, v konaní pred súdom je povinnosťou súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť, alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 116/2014). Súd vykonávajúci dokazovanie návrhmi strán ani ich názormi, čo do rozsahu dokazovania, nie je viazaný. Je na zvážení súdu, vykonanie ktorého z navrhnutých dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a naopak vykonanie ktorého, nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numeratur). Súd je však povinný sa s návrhmi strán v konaní vysporiadať (viď primerane rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Tdo/54/2019, 4Tdo/34/2018). V predmetnej trestnej veci sa okresný súd s návrhmi dovolateľa na vykonanie dokazovania zaoberal, procesne na návrhy reagoval a aj sa s nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal (viď strana 24 rozsudku okresného súdu), a preto nemožno v súvislosti s touto namietanou vadou (nevykonanie výsluchu prostredníctvom tzv. detektora lži a nevykonanie lokalizácie mobilného telefónu) konštatovať zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Súčasne vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým

zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutia súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 03. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)]. Skutkovými námietkami v kontexte dovolania obvineného sú jeho námietky proti hodnoteniu dôkazov vykonaných v základnom konaní súdmi, a to fotodokumentácie, záznamov z bezpečnostných kamier, pachových stôp, ako aj obsahu výpovedí obvineného v 2. rade, prostredníctvom ktorých obvinený v 1. rade dovolaciemu súdu predostieral svoje hodnotenie vyššie uvedených dôkazov a domáhal sa preskúmania skutkového stavu ustáleného súdmi a vyjadreného v tzv. skutkovej vete. Zákaz preskúmania skutkového stavu dovolacím súdom, vyplýva z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, kde je uvedené „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.“. Pokiaľ teda dovolací súd nemôže skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, nemôže ani obvinený v dovolacom konaní s úspechom namietat nesprávnosť alebo neúplnosť zistenia skutku v základnom konaní, nesprávne hodnotenie dôkazov alebo nedostatočný rozsah vykonaného dokazovania. Námietky obvineného I. S. proti vyššie uvedeným dôkazom, za uplatnenia zákazu preskúmania skutkového stavu v dovolacom konaní (§ 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku), nenapĺňajú ním uplatňované dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá Trestného poriadku, dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namietal, že s obvineným v 2. rade má byť v bližšie nešpecifikovanom príbuzenskom pomere a v jeho výsluchoch má absentovať vyjadrenie, že nevyužíva svoje právo odoprieť vypovedať, tak uvedenú argumentáciu dovolateľ nemôže použiť v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku, pretože mu musela byť známa už v základnom trestnom konaní a nepoužil ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Vo svojom dovolaní, vzhliadol obvinený zásadné porušenie jeho práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v podstate aj v tom, že podľa jeho názoru súdy nižšieho stupňa svoje rozhodnutia v prejednávanej veci náležitým spôsobom neodôvodnili a neaplikovali zásadu „v pochybnostiach v prospech obvineného“.

Obvinenému je treba prisvedčiť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015).

Rovnako Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESL“P“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999). Judikatura ESL“P teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie podstatný, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, primerane

rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 410/06, III. ÚS 155/2018).

V prejednávanej trestnej veci však najvyšší súd dospel k záveru, že predovšetkým okresný súd dostatočným spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný, či arbitrárny, uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia (viď strana 24 druhý odsek a strana 25 druhý odsek odôvodnenia rozsudku okresného súdu), akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, a to výpovedí obvinených (viď strana 24, strana 25 štvrtý odsek, strana 26 druhý, tretí a štvrtý odsek), pachových stôp (viď strana 25 druhý odsek), výpovedí svedkov a záznamov z bezpečnostných kamier (viď strana 27 prvý odsek), vecných dôkazov a poškodených, ako sa vyrovnal s obhajobou (viď strana 27 tretí odsek), prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov (viď strana 24 prvý odsek) a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Pokiaľ obvinený namietal, že mal byť fakticky obratý o skutočné preskúmavanie odvolacích dôvodov, tak k uvedenému dovolací súd dodáva, že v danom prípade odôvodnenie súdnych rozhodnutí tvorí jeden celok (odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením okresného súdu). V posudzovanej veci sa okresný súd zrozumiteľne a presvedčivo vysporiadal s nosnou argumentáciou obhajoby snažiacou sa spochybniť hodnovernosť výpovede spoluobvineného ml. S. S., ako aj s argumentáciou obhajoby o údajnom „zmiešaní“ pachových stop v dôsledku požičania si oblečenia a vyjadril sa taktiež k výpovednej hodnote záznamov z bezpečnostných kamier. Nesúhlas obvineného s hodnotením dôkazov súdmi nižšieho stupňa, neznamená aj nedostatočnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Obvinený týmito námietkami vytykajúcimi údajné nedostatočné odôvodnenie súdnych rozhodnutí, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Pokiaľ dovolateľ namietal neuplatnenie zásady „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech obvineného), k tomu je potrebné uviesť, že táto zásada predstavuje hodnotiace kritérium vykonaného dokazovania, teda sa opäť týka skutkových zistení, čo znamená, že jej uplatnenie je otázkou skutkovou, nie právnou, a preto rovnako nenaplnia žiaden z dovolacích dôvodov, a to ani dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) alebo i) Trestného poriadku (viď primerane v tomto smere aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/31/2013, 3Tdo/47/2015).

Pokiaľ obvinený namietal predpojatosť okresného súdu v danej veci, tak túto jeho námietku dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú. Ak okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dovolateľ „počas celého súdneho konania neprejavil žiadnu emóciu, ktorá by mohla svedčiť o jeho skutočnej nevinnosti“, tak uvedené nemožno pokladať za prejav predpojatosti súdu voči nemu, ale ako výslednicu plynúcu z uplatnenia zásad ústnosti, bezprostrednosti trestného konania (§ 2 ods. 18 a 19 Trestného poriadku) a voľného hodnotenia dôkazov, jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku), keď okresný súd vyslovil svoj hodnotiaci záver k vonkajším prejavom správania sa obvineného počas súdneho konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný- podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018). Dovolací súd teda môže preskúmať skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty

príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený. Obvinený v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, namietal, že súdy nesprávne vyhodnotili vykonané dôkazy, a preto mali dospieť k nesprávnemu právnemu záveru o jeho vine.

Ako to už bolo skôr uvedené (viď strana 9 druhý odsek odôvodnenia), údajné nesprávne hodnotenie dôkazov dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nenapĺňa, a to ani v odvodenom význame založenom na úvahe, že pokiaľ boli dôkazy nesprávne vyhodnotené, nemôže byť ani skutok správne právne kvalifikovaný. Dovolací súd, ako to už bolo uvedené, vychádzajúc z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je totiž skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa viazaný, nemôže ho preskúmať ani meniť, či dopĺňať. Dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku umožňuje dovolaciemu súdu „len“ preskúmať, či súdmi nižšieho stupňa zistený skutkový stav, ktorým je viazaný, bol správne podradený pod skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone.

Vzhľadom na to, že obvinený I. S. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil ním uplatnene' dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.